

320**ZARZĄDZENIE PREZESA NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO**

z dnia 29 maja 1998 r.

w sprawie form i trybu przeprowadzania rozliczeń pieniężnych za pośrednictwem banków.

Na podstawie art. 68 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. — Prawo bankowe (Dz. U. Nr 140, poz. 939) zarządza się, co następuje:

§ 1. Zarządzenie określa formy i tryb przeprowadzania rozliczeń pieniężnych za pośrednictwem banków w obrocie krajowym w złotych.

§ 2. 1. Za pośrednictwem banków są przeprowadzane rozliczenia pieniężne między stronami rozliczenia, jeżeli przynajmniej jedna strona rozliczenia (dłużnik lub wierzyciel) posiada rachunek bankowy.

2. Rozliczenia pieniężne przeprowadza się gotówkowo lub bezgotówkowo.

§ 3. Rozliczenia gotówkowe przeprowadza się czekiem gotówkowym lub przez wpłatę gotówki na rachunek wierzyciela.

§ 4. 1. Czek gotówkowy stanowi dyspozycję wystawcy czeku (dłużnika) udzieloną trasatowi do obciążenia jego rachunku kwotą, na którą czek został wystawiony, oraz wypłaty tej kwoty okazicielowi czeku (czek na okaziciela) lub osobie wskazanej na czeku (czek imienny).

2. Czek gotówkowy jest przedstawiany do zapłaty bezpośrednio u trasata lub w innym banku. Zapłata czeku gotówkowego przedstawionego do zapłaty w innym banku następuje — z zastrzeżeniem ust. 3 — po

uzyskaniu przez ten bank od trasata funduszy wystarczających do zapłaty czeku. Szczegółowe warunki przedstawienia czeku do zapłaty w innym banku określa umowa między tym bankiem i posiadaczem czeku.

3. Banki mogą zawierać porozumienia, w których — na zasadach wzajemności — określą tryb przedstawiania do zapłaty czeków gotówkowych z rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych.

§ 5. Rozliczenia bezgotówkowe przeprowadza się w jednej z następujących form:

- 1) polecenia przelewu,
- 2) polecenia zapłaty, z zastrzeżeniem § 7 ust. 2,
- 3) czeku rozrachunkowego.

§ 6. 1. Polecenie przelewu stanowi udzieloną bankowi dyspozycję dłużnika obciążenia jego rachunku określoną kwotą i uznania tą kwotą rachunku wierzyciela.

2. Bank wykonuje dyspozycję dłużnika w trybie przewidzianym w umowie rachunku bankowego.

§ 7. 1. Polecenie zapłaty stanowi udzieloną bankowi dyspozycję wierzyciela obciążenia określoną kwotą rachunku bankowego dłużnika i uznania tą kwotą rachunku wierzyciela. Dyspozycja wierzyciela stanowi równocześnie jego zgodę na cofnięcie przez bank dłużnika obciążenia rachunku dłużnika i cofnięcie uznania rachunku wierzyciela w przypadku dokonania przez dłużnika odwołania polecenia zapłaty, o którym mowa w ust. 6.

2. Przeprowadzanie rozliczeń w formie polecenia zapłaty jest dopuszczalne pod warunkiem:

- 1) posiadania przez wierzyciela i dłużnika rachunków w bankach, które zawarły porozumienie w sprawie stosowania polecenia zapłaty, określające w szczególności: zakres odpowiedzialności banków wykonujących polecenie zapłaty, przyczyny odmowy realizacji polecenia zapłaty przez bank dłużnika, procedury dochodzenia wzajemnych roszczeń banków, wynikających ze skutków odwołania polecenia zapłaty przez dłużnika, wzory jednolitych formularzy oraz zasady realizacji przez banki poleceń zapłaty przy użyciu elektronicznych nośników informacji,
- 2) udzielenia przez dłużnika wierzycielowi upoważnienia do obciążania rachunku dłużnika w drodze polecenia zapłaty w umownych terminach zapłaty z tytułu określonych zobowiązań,
- 3) zawarcia pomiędzy wierzycielem a bankiem, prowadzącym jego rachunek, umowy w sprawie stosowania polecenia zapłaty przez wierzyciela zawierającej w szczególności: zgodę banku na stosowanie formy polecenia zapłaty przez wierzyciela, zasady składania i realizowania poleceń zapłaty, zgodę wierzyciela na obciążenie jego rachunku kwotami odwoływanych poleceń zapłaty wraz z odsetkami, o których mowa w ust. 7, zwróconymi dłużnikowi w związku z odwołaniem polecenia zapłaty, oraz zakres odpowiedzialności wierzyciela i banku,

4) że maksymalna kwota pojedynczego polecenia zapłaty nie przekracza równowartości przeliczonych na złote według kursu średniego ECU ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski w ostatnim dniu kwartału poprzedzającego kwartał, w którym dokonywane jest rozliczenie pieniężne:

- a) 1 000 ECU — w przypadku gdy dłużnikiem jest osoba fizyczna nie prowadząca działalności gospodarczej,
- b) 10 000 ECU — w przypadku pozostałych dłużników.

3. Bank, który udzielił wierzycielowi zgody na stosowanie poleceń zapłaty, jest wobec banków — sygnatariuszy porozumienia, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, odpowiedzialny finansowo za działania wierzyciela związane ze stosowaniem poleceń zapłaty, w szczególności jest zobowiązany do natychmiastowego uznania kwotą odwołanego polecenia zapłaty rachunku banku dłużnika wraz z odsetkami, o których mowa w ust. 7, również w przypadku braku środków na rachunku wierzyciela lub wystąpienia innej przyczyny uniemożliwiającej obciążenie rachunku bankowego wierzyciela.

4. Uznanie rachunku bankowego wierzyciela następuje po uzyskaniu przez jego bank od banku dłużnika funduszy wystarczających do pokrycia polecenia zapłaty.

5. Dłużnikowi przysługuje prawo do odwołania w każdym czasie upoważnienia, o którym mowa w ust. 2 pkt 2.

6. Dłużnik może odwołać pojedyncze polecenie zapłaty, którym obciążono jego rachunek bankowy, w terminie:

- 1) 30 dni kalendarzowych od dnia dokonania obciążenia rachunku bankowego — w przypadku gdy dłużnikiem jest osoba fizyczna nie prowadząca działalności gospodarczej,
- 2) 5 dni roboczych od dnia dokonania obciążenia rachunku bankowego — w przypadku pozostałych dłużników.

Odwołanie polecenia zapłaty dłużnik składa w banku prowadzącym jego rachunek.

7. Odwołanie polecenia zapłaty przez dłużnika rodzi dla banku dłużnika obowiązek natychmiastowego uznania rachunku bankowego dłużnika kwotą odwołanego polecenia zapłaty. Uznanie rachunku dłużnika następuje z datą złożenia odwołania polecenia zapłaty, z obowiązkiem naliczenia — od dnia obciążenia rachunku dłużnika kwotą odwołanego polecenia zapłaty — odsetek należnych dłużnikowi z tytułu oprocentowania rachunku bankowego.

8. Bank będący wierzycielem może przeprowadzać rozliczenia w formie polecenia zapłaty na warunkach określonych w zarządzeniu, z tym że:

- 1) do rozliczeń tych nie stosuje się przepisów ust. 2 pkt 3 i ust. 3,
- 2) bank ten jest zobowiązany do natychmiastowego uznania kwotą odwołanego polecenia zapłaty rachunku banku dłużnika.

§ 8. 1. Czek rozrachunkowy stanowi dyspozycję wystawcy czeku udzieloną trasatowi do obciążenia jego rachunku kwotą, na którą czek został wystawiony, oraz uznania tą kwotą rachunku posiadacza czeku.

2. Na wniosek wystawcy czeku bank może potwierdzić czek rozrachunkowy, rezerwując jednocześnie na jego rachunku odpowiednie fundusze na pokrycie czeku. Bank może potwierdzić również czek niezupełny.

3. Czek rozrachunkowy jest przedstawiany do zapłaty bezpośrednio u trasata lub w banku, w którym posiadacz czeku posiada rachunek. Uznanie rachunku posiadacza czeku kwotą czeku — z zastrzeżeniem ust. 4 — następuje po uzyskaniu przez jego bank od trasata funduszy wystarczających do zapłaty czeku. Szczegółowe warunki przedstawienia czeku do zapłaty określa umowa między bankiem posiadacza czeku i posiadaczem czeku.

4. Banki mogą zawierać porozumienia, w których — na zasadach wzajemności — określą tryb przedstawiania do zapłaty czeków rozrachunkowych z rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych.

§ 9. Banki mogą określać w umowach z klientami kwestie związane z odpowiedzialnością stron oraz trybem postępowania w przypadku utraty (kradzieży, zagubienia) blankietów czekowych i czeków.

§ 10. Na warunkach określonych w umowach strony mogą stosować w rozliczeniach bezgotówkowych także okresowe rozliczenia saldami, rozliczenia planowe oraz karty płatnicze.

§ 11. Traci moc zarządzenie Prezesa Narodowego Banku Polskiego z dnia 11 grudnia 1992 r. w sprawie form i trybu przeprowadzania rozliczeń pieniężnych za pośrednictwem banków (Monitor Polski Nr 39, poz. 293 i z 1997 r. Nr 77, poz. 732).

§ 12. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1998 r.

Prezes Narodowego Banku Polskiego:

H. Gronkiewicz-Waltz